
З РЕДАКЦІЇ ПОШТИ

Демчук Богдан, прот.

Саскатунь, Канада

ПАМ'ЯТНИКИ МИТРОПОЛИТУ ІЛАРІОНУ В КАНАДІ

Картина-зображення,
варте тисячі слів

Усі ми знаємо Івана Огієнка (Митрополита Іларіона) як мовознавця, богослова, учителя, архієрея, історика, державного діяча, культуролога, літературознавця, поета. Ми маємо нагоду прочитати понад 1000 праць цього автора. Ми читали матеріали наукових академій, присвячених пам'яті цього видатного діяча, котрі відбувалися в Україні, Польщі, Канаді та США, багато з нас мали нагоду бути присутніми на них. Деякі були його студентами або слухали його проповіді, коли він був Першоєрархом Української Православної Церкви в Канаді. Це дало нам змогу пізнати цю Людину з великої літери як «Людину миру, спокою та об'єднання» [1, с. 58].

Хочу запропонувати факти пошанування пам'яті Митрополита Іларіона в Канаді.

Одним із яскравих прикладів цього є функціонування пансіону «Іларіон» у Саскатуні. Трохи передісторії. 1972 року Товариство Українців-Самостійників (ТУС) в Саскатуні зініціювало ідею будівництва будинку для сеньйорів українського православного походження. 15 квітня 1973 року члени Катебри Пресв. Тройці та Всіх Святих і відділу Союзу Українок Канади прийняли резолюцію про будівництво такого дому. 24 червня 1978 р. відбулося офіційне відкриття пансіону, зокрема 51 кімнат. 20 серпня 1978 р. дирекція Дому прийняла рішення про його розширення. Було добудовано ще 51-у кімнату. Офіційне відкриття цієї другої черги відбулося 26 жовтня 1984р. На цьому робота не припинилася. Вона перейшла у третю чергу, що одержала назву «Село Іларіона». Вона тривала п'ять років. Дирекція вирішила додати 30 приватних квартир (Life Lease Condominium) і 21 помешкань з надання допомоги (Assisted Living). Будівництво третьої черги розпочалося 27 червня 2002 року, а вже 15 вересня 2003 року відбулося офіційне відкриття розширеної будови. 2 жовтня 2000 р. Митрополит Василій посвятив каплицю Преп. Іларіона, Митрополита Київського, схимника Печерського в Дальніх печерах та пригадав присутнім сло-

ва Митрополита Іларіона (Огієнка): «Храм без іконостасу — не православний і не український храм. Іконостас — це слава й гордощі українського народу в усій Вселенській Церкві» [3, с. 8]. 3 листопада 2003 р., в День покровителя Преп. Іларіона архієпископ Іван звершив посвячення іконостасу (автор художник Василь Стратійчук).

Другим виявом пошанування пам'яті Митрополита Іларіона в Канаді (Івана Огієнка) є встановлення йому **пам'ятника**. Яка історія його встановлення? 14 жовтня 1988 р. Блаженніший Митрополит Василій посвятив пам'ятник Митрополиту Іларіону на площі пансіону Іларіона, який був споруджений з нагоди 10-ліття існування цього закладу. Проект пам'ятника виконав відомий скульптор проф. В. Епш. Пам'ятник Іларіону являє собою постать двохметрової висоти, вона встановлена на 30-ти сантиметровому фундаменті.

До інших виявів пошани Митрополиту Іларіону можна віднести встановлення дошки з його погруддям та надмогильної плити.

Дошка з погруддям Митрополита Іларіона знаходиться в Соборі Покрови Пресв. Богородиці у Вінніпезі. Це парафія у Канаді, куди прибув Митрополит Іларіон на її запрошення і спонсорство.

Надмогильна плита і надгробний камінь прикрашають гріб Митрополита Іларіона у Вінніпезі на цвинтарі Глен Іден. На плиті викарбовані фрази, які на сьогодні стали вже крилатими:

«Українська церква — то наша рідна мати»

«Служити народу — то служити Богу»

«Любити — то служити»

«Мова — душа народу»

«Любімо все своє рідне»

Ім'я Митрополита Іларіона носить релігійно-просвітницька установа **«Рідна школа імені Митрополита»** при Соборі Св.Софії в Монреалі.

«Рідна школа» є важливим фактором організації релігійно-громадського життя громади. Вони є міцним забором проти денационалізації дітей. Світлої Пам'яті Митрополит Іларіон (Іван Огієнко) залишив нам заповіти, як треба шанувати рідну українську культуру. У праці «Навчаймо дітей своїх української мови» він наголошував: «Мова — це серце народу, це жива душа його! Рідна мова — це найголовніша основа існування народу; без окремої своєї мови нема самостійного народу, нема самостійної нації, нема самостійної Церкви, нема самостійної культури, бо рідна мова — то основа нашої віри, нашої історії, нашої культури, нашої Церкви. Мова — то серце народу, гине мова — гине й народ» [2, с. 100].

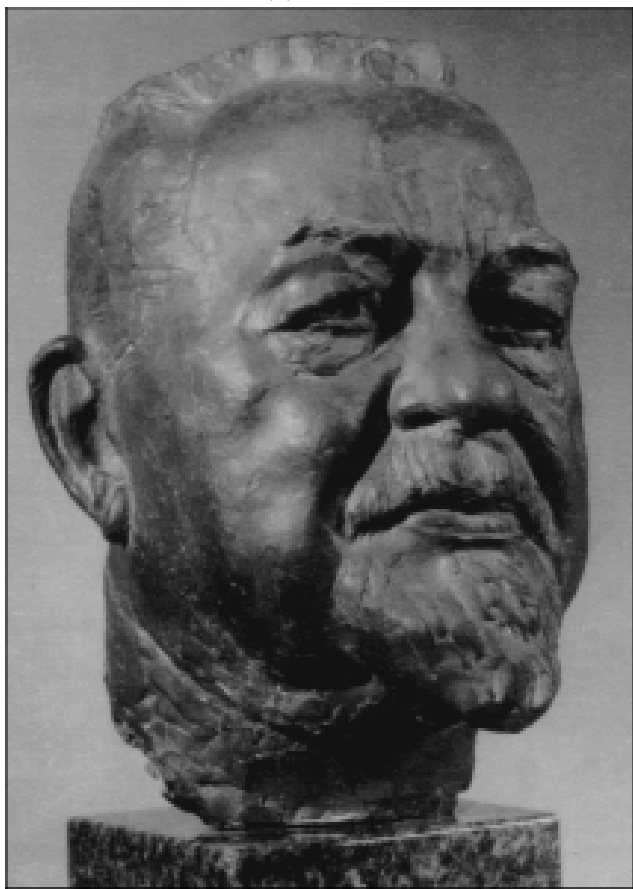
Навчання в «Рідній школі» в Монреалі розпочалося восени 1925р. Першого року її існування тут навчалось всього 55 дітей. Деякий час керував школою о. Володимир Слюзар. Особливого піднесення зазнав заклад за керівництва о. Івана Стуса з 1958р. Він був настоятелем громади. Завдяки йому було вирішене питання про приміщення школи. З 1962 р. директором школи стає о. Федір Легенюк. Крім духовної опіки, він здійснював велику роботу щодо залучення фахових педагогічних сил до школи.

«Рідна школа», треба зазначити, зростала під проводом отців — настоятелів післявоєнної еміграції, які добре пам'ятали слова Митрополита Іларіона: «Рідна мова — то основа нашої Церкви». Під цим гаслом працювали для добра Української Православної Церкви в Канаді.

Після упокоєння Його Блаженства Митрополита Іларіона 29 березня 1972р. у Вінніпезі заклад «Рідна школа» при Соборі Св. Софії в Монреалі став носити його ім'я й іменуватися «Рідна Школа імені Митрополита Іларіона».

Наостанок хочеться сказати, що всі пам'ятники - пошанування імені Митрополита Іларіона в Канаді змушують задуматися над особою цієї Великої Людини і збагнути його вислів «Служити народові — то служити Богові».

Додатки

Бюст Митрополита Іларіона (автор Л. Молодожанін)

Пам'ятник Митрополитові Іларіону перед пансіоном імені Іларіона в Саскатуні (автор В. Епп)

Фото надгробку Митрополита Іларіона у Вінніпезі на цвинтарі Глен Іден.

Список використаних джерел:

1. Єринюк Р., д-р. Церковні послання митрополита Іларіона (Огієнка) канадського періоду (1947-1972 рр.). //Р. Єринюк / Іван Огієнко і сучасна наука і освіта в Україні. Наук. зб-к. Серія істор. та філол. — Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет, 2008. — Вип. V. — С. 41-62.

2. Лларіон, митр. Навчаймо дітей своїх укр. мови // Іван Огієнко (митрополит Лларіон). / Рідна мова. Упорядн., автор передмови і коментарів Микола Тимошик. — К.: Наша наука і культура, 2010. — С. 101-138.
 3. Лларіон, митр. Іконостас. Історичний нарис. — Слово істини. — 1950. — Ч. 6 (30) — С. 5-9.
- Отримано: 28.02.11 р.*

УДК 001(477)(092)

Л. А. Завірюха

Інститут соціальної та політичної психології АПН України, м. Київ

ВІДКРИВАЮ ДЛЯ СЕБЕ НЕПЕРЕСІЧНУ ПОСТАТЬ ІВАНА ОГІЄНКА (МИТРОПОЛИТА ІЛЛАРІОНА)

У статті йдеться про враження автора від знайомства із особистістю митрополита Іларіона (Івана Огієнка).

Ключові слова і словосполучення: непересічна постать, аристократ Духу, Кам'янець-Подільський національний університет, життєвий подвиг.

У затишній актовій залі Київської Православної Богословської Академії Української православної церкви Київського патріархату, куди клуб “Київ і кияни” Будинку вчених організував екскурсію, мене зацікавив, зокрема, стенд, присвячений митрополитові Іларіону (Іванові Огієнку), чия духовна і наукова спадщина, громадська та церковна діяльність спонукають студентів академії до опанування вершин, яких досяг цей великий пастир, аристократ Духу.

Приємно було дізнатися, що у 2004 році відбулося вручення премії імені митрополита Іларіона (Огієнка) Світліїшому Філарету, Патріархові УПЦ — Київського патріархату. А до 125-річчя від дня народження митрополита Іларіона в академії відбулася наукова конференція (2007).

Бібліотека академії у своїх фондах має унікальні видання митрополита Іларіона (Огієнка), зокрема і Біблію, перекладену ним українською мовою. Праці митрополита з історії церкви, богослов'я, мовознавства, літературознавства використовують викладачі у лекціях, а студенти — у підготовці до семінарських занять. У навчальній дисципліні “Історія УПЦ” досконало вивчається життєвий шлях і наукові праці митрополита.

Написала в газету «Демократична Україна». Під заголовком “Тут готують священиків” вийшла стаття [1]. У ній, зокрема, з пошаною згадала митрополита Іларіона. Відомо, що доступ до інформації про митрополита тривалий час з ідеологічних причин був унеможливлений. А відтак невідомою для широкого читача була і його наукова спадщина. Моя зацікавленість цією багатогранною постаттю з часом не зменшувалася.

Іван Огієнко — Людина виняткової долі — учений і богослов, історик церкви. Вражає, що понад 60 років він віддав редакторській